

Womhaj Bóh!

Czykło 25.
18. junija.

Četnik 9.
1899.

Serbske njeđzelike łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihičijišcežetni w Budyšinje a šu tam dostač ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

3. njeđzela po šwjat. Trojizy.

1. Pětr. 5, 5—11.

Žohnowanje ponižnošće.

Ponižnošć je rjany počint. Ale što dha je po prawym ponižnošć? Wona šo pšcheměnič nješmje š dwórlimošću; dwórlimošć je, hdyž tež niz pšchezo činjena, njeprawa ponižnošć. Tónle šchěšćijanški počint pak je tak rjany, šo w šwěće špytaja po nim činicz. To šo pokhiluja a poklonjuja, to šo „najpoddanišeho“ mjenuja a šchožkuliž maja do rěčow. Šchłoda, šo šu to š wjetšcha šame hole šłowa. Ponižnošć je něšto čzišće druhe, ponižny je tón, kotryž šo po prawdze šam ša tajšeho wobhladuje, kajkiž tež je. Ponižny dyrbi kóždy byč, kiž je šam šprawy pšchecziwo šebi. A dokelž kóždy čłowjek šam šwoju šłóšć šnaje, dokelž ma kóždy něšto, čehož ma šo hańbowacž, njeđyrbjało tak čezžo byč tamnemu žlonikej runy byč, kotryž na šwoju wutrobu dyrbi a šdychowajše: „Božo, budž mi hrěšnikej hnadny!“ Pšchi tym wšchēm njeje ponižnošć jenož najrjeišchi, ale tón najčezžišchi počint, dokelž je šamopšchěšćenjenje, hordošć runje tón hrěch, š kotremuž šo čłowjek najbóle pšchikhila. Bjes dželanja na wutrobje, bjes wojowanja pšchecziwo hordošći šo to njeđodzi, a šo bychmy šchěšćijanow š takšemu wojowanju wubudžowali, je japoschtoł Pawoł dženknišchu epistolu pišal: 1 Pětr. 5, 5—11, po kotrejž ma ponižnošć šchtworake žohnowanje.

1. Ponižnošć pšchinješe Božu hnadu a špodbanje. Bóh šteji napschecziwo hordym, ale ponižnym dawa

wón hnadu. Může hordy něšto druhe woczakowacž, hacž šo je Bóh jemu napschecziwo? Še šameje šmilnošće š nje-rošomnymi pyta Bóh jeho ponižowacž, wón jeho šamyšljenja šaniczuje, jeho do haniby štaji a kóžde hordženje šlemi, šo by čłowjek wot šwojeje hordošće wuhojeny był a šašo rošoma nabył. Bóh šteji napschecziwo hordym, ale ponižnym dawa wón hnadu. Wón dawa jemu hnadu namašacž pšchi wšchěj wšchelatej winje. Wón žohnuje jeho škutk, Bóh ponižneho š potajneho won čehnje a jeho ša wotpohladu w šwojim kraleštwje wužije, wón jemu šnano hicž da pšchěš wšchelatu hłuboku hanibu a poniženje, ale pucze ponižnošće škónczuje na horu, š dobyčzu domjedže. Šak někotre žiwjenje, šak někotry podawš w šwětněj historiji, podleženje a dobyčze, nam šo rošajšni po tym šłowie: Bóh šteji napschecziwo hordym, ale ponižnym dawa wón hnadu.

2. Ponižnošć wot štarošće wušwobodži. Wulki džěl našchich štarošćow š hordošće wukhadža, šaž wšchitke štaranje ša bohaštwo a žyle lašomnoštwo. Wě šo, štarošć šhudnych šo šterje šrošymi. Wothladane wot teho, šo wšchitko štyšćniwe štaranje ničžo nješpomha, a šo še štarym šchěšćijanškim hešłom: „špěwaj a džělaj“ wjele dale pšchidžejš, šak je tež štaranje šame hušto něšajša hordošć. Čłowjek chze jo šam došonjecž, wón nješcha Bohu wódzerjej byč dacž, wón ma šo šam ša mudreho došć, šo by wšchitko wódžil, přjedy widžal a naprawil. A tónle nje-rošom je rošchěrjeny došć, runjež dyrbišch wšchědnje našhonicž: čłowjek ma šwoje myšle, Bóh pak wšcho wódži!

To je pokleče hordoseče, so bo človek stara, ponižny bo njestara. Ponižnosť je kaž džěčo a džěči bo njestaraja. A temu stej nan a macz. W njebjěbach je hišče wjazny hacz staršiska luboscz — a wjazny mozy. Hdy by tež macz mohla na swoje džěčo sabycz, ja na tebe njesabudu, ja bo sa tebe staram, čyžni wšchu staroscz na mnje, praji tón Anjes k temu, kotryž bo jemu ponižnje dowěri.

3. Ponižnosť spytowarja pschewinje. Gordny je blisko padej. Ponižni tak daloko njepadnu, woni bo samjescz njeadaža, kaž lohko ptacz, kotryž kóždemu wěri. Esu lešni samjednizy, kotřiz čłowjeka tam pschimnu, hdyž bo lohko pohnuč da. Třbazy podleža, ponižnosť kama bo pschewinycz njeda. Antonius mějesche wo šuje widženje, so je zly šwět se šyczemi poczchnjeny a šdychowasche: „Schtó bo to pschedobndže?“ Duž šabłjcha wón hlóš, kotryž jemu praji: „Ponižnosť, Antoniušo, ponižnosť bo wšchudžom pschedobndže.“

4. Posledne žohnowanje ponižnosť je, so psches kšchiz k trónje wjedže. Ponižnosť skónčnje trónu dobndže. Tu wšchaf je ponižnosť jako hubjena džowka, a tola pak jemu kralowštu trónu dostanje. Gordzi padnu, ponižni bo posbėhnu, kaž šwj. Pětr praji, k wěcznej krašnosťi. Hdyž žana šwětna čzescz wjazny njeplaczi, potom je čzaš pschischol sa ponižnosť, kotraž drugeje khwalby njesnaje, hacz so by pola Boha hnadu namakala.

Kjane šlowo křěžora Wylema I. je: „Mój fěrschczinški šchtant mi šadzěwacz nješnje ponižny bycz psched mojim Bohom.“ A wěšty Young s prawom praji: „Čłowjeczja prawa dostojnosť je ponižnosť.“ Šamjen.

Pschecziwnizy našeho šbóžnika w nowym testamencze.

(Potrocžowanje.)

Tole wotpokasanje dyrbjalo Jarisejškich k rospomnjenju šlowom teho Anjesa pohnučic. Tola teho wuspěcha te šlowa njemějachu. Nunje nawopak. Něcz teho Anjesa jich roshori. Eswoju hacz dotal s wulkej prózu šdžeržanu šměnosť woni šhubja. Najradšeho bychu hnydom ruzny na njeho kladli. Tola luda bo boja, pschetož tón je šahorjeny sa teho Anjesa. Woni wopuschěza šchulu, a škladuja s někotrymi šerodajchowyimi šlužomnikami radu, kaž bychu bo bjes wšcheho stracha sa šamych šebje teho štrajšneho čłowjeka smozowali. — Tak daloko šu w tym hidženju pschischli, so chzedža jeho na kóždy pad s puczja mēcz.

Tola s molom šwoje wothladanje wuwjescz njemóža. Woni w šwojej pschecziwnoscz pschecziwo temu Anjesej a w tym wotpohladanju, jemu dobre mjeno pola luda rubicz, šamo pschecziwo šwojemu pschewědženju a šwědomnju škutluj. Hidženje wjedže jich k štwjerdnjenju pschecziwo wěrnoscz a k šakakloscz.

Tón Anjes je wobšynjeneho šahojil, kiž bēšche šlep a němny. Lud je nad tym zly šatorhjeny a je pokšileny, teho Anjesa sa Měšiaša wuwolacz, hacz runje wšchitko pola njeho po jich žadanju njeje. To pohnuje Jarisejškich k najkrucšchemu napschecziwnjenju. Woni bo boja, so budže teho Anjesa pschiwšl bo šašo jara pschisporicz, jich pak bo do zly šhubicz. Duž chzedža jemu tak šeschodžic, so dyrbi bo lud wot njeho wotwobrocžic.

Woni wudawaja, so džiwna mōz teho Anjesa wukhadža se šwjaska s čžertom.

Dale w šwojej šlōczi hič njemóža. So Anjesowa mōz wjetšcha njeje hacz kóždeho drugeho čłowjeka, to tola prajic njemóža. Wšchako je lud husto došč a nětko runje šašo widžal, šchto šamōže.

So čłowjet šam wot šebje tajku mōz mēcz njemōže, to Jarisejšny tak derje wjedža kaž druhy ludžo.

Duž ta myšl blisko leži: šchtož ma tajku mōz, dyrbi ju wot Boha mēcz. Šeho džiwny šu teho dla wopokas a wobšwědženje jeho bōjšeho pōšelštw.

Lud tež tak šudzi. Tež Jarisejšny hinaš njemóža. Ale woni wobarachu bo s zylej mozu, tutu wěrnoscz pschidacz, hacz runje šu

we wutrobje wo nje pschewědženju. S tym bychu tola pschidali, so je Šesuš s bōjšej mozu wuhotowany a so je Měšiaš. Potom pak dyrbjeli bo po jeho šlowach šložowacz a bo psched nim pokorjecz. To woni pak nochzedža. Šeho dla praja: Šeho mōz je wot čžerta a niz wot Boha.

Tón Anjes bo na nich tajšje rēče dla njeroshori a jim s tamaznyimi šlowami njechry. Se šwjatej khutnosczu jim njemōžnosť jich poroka dopokaje: „Kak mōže wón pomoz teho mēcz, kotrehož kraleštw mōz, a šuještw chze s tutej mozu ššajycz?“ A hdyž wón šatana pschewinje, kiž je teho čłowjeka wobšynyl, dyrbi wón tola šylušchi bycz hacz šatan.

Wěnenje Jarisejškich je šludne, ale tež hrēšchne a štrajšne. Pschetož hdyž hlošej wěrnoscz s wjedženjom wucho šamnu, šu na tym, najčezšchi hrēch wobēndž, kotryž ani w tutym ani w tamnym šwěczje wodaty njebudže, hrēch pschecziwo šwjatemu Duchu. Šhutne napominanje k wobrocženju to je, a k temu je najwšchšchi čzaš. Šakakloscz wutrobje je nimale njesahojomna a šud njeje wjazny wotwobrocžic.

Tola tež nětko hišče nochze jich tón Anjes šranicz, ale chze jim pucz k polěpschenju pokasacz, tola podarmo je jeho próza.

8. Dokelž bo wot jeho poroka třecheni šacžuja, chzedža bo šamolwječ.

Šadaja šebi, so by tón Anjes psches do woczow padazy džiw šwoje prawo k tajtim křutym rēčam dopokajal a šmolom s tym dopokajmo šwojeho bōjšeho pōšelštw daš: potom chzychu do njeho wēric.

Jarisejšny wjedža, so tón Anjes do jich žadanja šwolicz njebudže. Šeho šaprajenje chzedža k temu wužic, jeho sa tajšeho ludej pschēštajic, kiž njemōže jich žadanje dopjelnic, a do kotrehož s dobrym prawom njewěrija.

Tón Anjes tež wopravdže jich žadanje wotpokaja, dokelž žaneje wadžnosť nima. Woni bo derje na to wušteja, po napohladže njebjěšow pschichodne wjedro wēšchczic. Nunje tak derje pak dyrbjeli šamōz s podawšow pschitomneho čzaša špōšnacž, šchto pschinjěny. To pak nochzedža, hacz runje jich šnamjenja čzaša k temu wabja. Šeho dla bo jim njedyrbi žane šnamjo dostacz, hacz to profety šonaša. Pschetož woni šu we wutrobje njeczijiczi a Bohu nješwěri. Ale tež tuto šnamjo jim njebudže ničzo pomhacz.

Dokelž tón Anjes s nimi dale ničzo rēčecz nima, wostaji jich štejo a dže wot nich. Duzy po puczju pak warnuje šwojich wuczomnikow po jich pschikladže čžinic, pschetož jich zly šboža šlužba je jenož hejchleštw, kiž čłowjeka ššaj.

9. Šako bo tón Anjes po tym s Galilejškeje wrōczi, pschisšupja Jarisejšny hnydom k njemu. Woni chzedža jemu pschecziwnoscz pschecziwo Mōjšahowemu šakonju dopokajacz a tak na něšajšewaschne pschicžinu k škōžbje pschecziwo njemu namakacz. Woni bo jeho prašchija wo dželenju mandželštw. S tym dōtknu bo wēzy, wo kotrejž židowšny šakonjewukladowarjo jenajšeho nahlada njebēchu.

(Potrocžowanje.)

Reformazhja w Drazžanach.

(Potrocžowanje.)

Wōjwoda Šurij Brodaty wōšta nješcheczel reformazhje. Kak to pschidže?

S přenja bēšche jemu Luther, wōžer noweho hibanja, napschecziwny. Konšervativny wot hlowny hacz k noham widžesche Šurij w khroblym Wittenbergštim mnichu revoluzionara, powrōčerja, kotremuž mějesche bo kručze napschecziwo šupicz. Anježeršny šmyšleny chzyšche fěrschta jenož tehdom něšchto wot reformazhje wjedžecz, hdyž bo wona wot horkach, něhđe wot romšeho šamža pschitaja, reformazhja wot delšach bēšche jemu njemōžna wēz. Čžicze do prawdoscz se škutkow šamyšleny widžesche Šurij we wuczbe wo prawdoscz „s hnady šameje“ wulzy štrajšny šlud: hdy bychu ludžo junkrōcz wjedželi, so jich dobre šutki šbōžnych njeczinja, potom bychu bo šwojim žadosczam a hrēcham podali a nowu wuczbu sa mehki šaložk třebali, to pak by šwět se wšcheho porjada pschinjěšlo. Čžim bóle druha šwōjbna wotnoha, jeho mōžnišchi pschiwušni, reformatorške hibanje podpjerachu abo tola šmērom wostajichu, čžim hōkšich bo Šurij špjecšesche, so njeby nowa wuczba do jeho kraja pschischla.

S njewustawazej špřozniwošču wón pschecziwo nowemu hibanju jene hacženje po druhim natwari.

Hdyž Luther powšchitkowne mēšchništw wēryžnych šastupowasche,

